

کبد سالم

سیروز

وزن کبد در حالت معمولی در حدود ۱/۵ کیلوگرم و بزرگترین غده ی بدن می باشد. کبد در قسمت ربع فوقانی سمت راست شکم و پشت دنده های تحتانی قرار دارد

چنانچه کبد به دلیل عفونت مزمن فرسوده شود اصطلاحاً سیروز کبدی نامیده می شود

علل مهم و عمده ی ایجاد سیروز چیست؟

سیروز علل زیادی دارد. در ایالات متحده شایع ترین علت آن مصرف مشروبات الکلی است و در کشور ما ابتلا به ویروس های هپاتیت **B**، **C** و **D** می باشد که البته درصدی از آن ها به دلیل هپاتیت مزمن به سیروز ختم می شوند

تعداد کمتری نیز به دنبال بیماری های ارثی مانند فیروز کیستیک، کمبود آنزیمی به نام ۱-آلفا آنتی تریپسین، گالاکتوزومی و بیماری ذخیره ای گلیکوژن به سیروز مبتلا می شوند.

دو نوع اختلال ارثی نیز می تواند ایجاد سیروز کند که یکی ویلسون به دلیل ذخیره ی **مس** و دیگری هموکروماتوز به دلیل ذخیره **آهن** می باشد

در بیماران ویلسونی مس در انساجی مانند مغز و کلیه ها و قرنیه رسوب می کند. در هموکروماتوز آهن زیادی جذب می شود و در انساجی مانند لوزالمعده، پوست، مخاط روده، قلب، غدد داخلی و کبد رسوب می کند .

از علل دیگر سیروز، انسداد طولانی مدت مجاری صفراوی به هر دلیل می باشد.

چنان چه کبد به دلیل عفونت مزمن فرسوده شود اصطلاحاً سیروز کبدی نامیده می شود

*در اطفال، علت سیروز، انسداد مادرزادی این مجاری است که به اتروزی مجاری مشهور است. این حالت باعث برگشت صفرا به کبد و آسیب کبدی می گردد. البته به وسیله ی جراحی می توان این مجاری را باز کرد و به بیماران کمک کرد

* در بزرگسالان مجاری صفراوی ممکن است به دلایلی ملتهب و دچار انسداد شوند از جمله ی این دلایل بیماری سیروز صفراوی اولیه است .

نوع دیگر سیروز صفراوی به دلیل عمل جراحی **کیسه صفرا** می باشد که به دنبال آن مجرای صفراوی به دلیل عمل جراحی آسیب می بینند .

از علل غیر شایع دیگر واکنش شدید به بعضی داروها و یا مصرف طولانی مدت بعضی داروها و سموم محیطی و نیز **نارسائی احتقانی قلب** است که باعث احتقان کبد و در نهایت سیروز می گردد.

علائم سیروز چیست؟

بیماران سیروتیک اکثراً علائم مختصری دارند. دو مشکل عمده ای که در نهایت باعث ایجاد علائم در این ها می شود، از دست رفتن تدریجی عملکرد سلول کبدی به دلیل فرسودگی کبد و فیبروز (لیفی شدن) آن می باشد .

*داشته باشند .بیماران ممکن است حالاتی مانند خستگی، ضعف، ناتوانی، بی اشتهایی، تهوع

*با کاهش تدریجی عملکرد کبد، پروتئین کمتری در این عضو ساخته می شود؛ مثلاً ساختن آلبومین که پروتئین مهم خون است کاهش یافته و در نتیجه در اثر کمبود آن آب در پاها تجمع می یابد که به آن ادم می گوئیم و یا این که آب در شکم تجمع می یابد(آسیت). از طرفی کاهش پروتئین های انعقاد خون ایجاد کبودی در پوست بدن و خونریزی از سوراخ ها و مخاط های بدن را افزایش می دهد .

* در مراحل نهایی پوست ممکن است زرد شود که این دلیل رنگدانه های زرد صفراوی است و در بعضی افراد خارش پوست دلیل رسوب املاح صفراوی در زیر جلد است. شیوع بیشتر سنگ کیسه صفرا در این افراد به دلیل عدم وجود صفراوی کافی در کیسه صفرا می باشد.

* کبد این افراد توانایی خنثی سازی سمومی که در خون ساخته و حمل می شوند را ندارد. این سموم باعث کاهش عملکرد ذهن و تغییرات شخصیتی و حتی خواب آلودگی و کما می شوند. ممکن است اولین علامت تجمع این سموم در مغز، بی توجهی به ظاهر شخصی خود، فراموشی، عدم تمرکز حواس و تغییر در عادت زمان خواب باشد

به طور معمول داروها توسط کبد گرفته و از بدن پاک می گردند در بیماران سیروتیک روند پاکسازی بدن از داروها به کندی صورت می گیرد. لذا تأثیر داروها در بدن تا مدت های بیشتری می ماند لذا بیماران سیروتیک به عوارض جانبی داروها حساس تر می باشند.

*از مشکلات دیگر بیماران سیروتیک وضعیت فشار خون عروقی است که در کبد جریان دارند. به طور طبیعی خون از طریق ورید باب وارد کبد می شود. ولی در این بیماران این جریان خون کند می شود و باعث بالا رفتن فشار در ورید باب می گردد. این مسئله باعث توقف جریان طبیعی خون گردیده و باعث بزرگ شدن طحال شده از طرفی خون از جریانات فرعی اطراف کبد سعی به فرار دارد که این امر باعث می شود در بعضی از نواحی واریس مری و معده ایجاد شده که گاه خطرناک شده و منجر به خونریزی می گردند در این صورت بیمار در معرض خطر جدی قرار گرفته و پزشک باید فوراً خون ریزی را به صورتی بند آورد.